

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12.05.2006, sp. zn. 1 To 26/2006, ECLI:CZ:VSPH:2006:1.TO.26.2006.1

Číslo: 2/2009

Právní věta: Znak „udá peníze jako pravé“ ve smyslu § 140 odst. 2 tr. zák. předpokládá uvedení padělaných bankovek do oběhu, kterým je jakékoli předání padělaných bankovek jiné osobě jako pravých, a to i prostřednictvím technického zařízení. Za uvedení bankovek do oběhu je třeba považovat i předání bankovek do zástavy za poskytnutí peněžité půjčky.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 12.05.2006

Spisová značka: 1 To 26/2006

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Padělání a pozměňování peněz

Předpisy: § 140 odst. 2 bod 2 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Praze zamítl odvolání obžalovaného O. M. proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 48 T 20/2005.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem byl obžalovaný O. M. uznán vinným trestným činem padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 2 alinea 2 tr. zák. a trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 2 tr. zák. a byl za to odsouzen podle § 140 odst. 2 tr. zák. a § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody na šest let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Dále byla tímto rozsudkem podle § 228 odst. 1 tr. ř. obžalovanému uložena povinnost uhradit poškozenému M. S. částku 202 000 Kč.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný O. M. v zákonné lhůtě odvolání, které odůvodnil prostřednictvím svého obhájce. Namítl v něm, že Krajský soud učinil nesprávná skutková zjištění a uznal jej vinným trestnými činy, kterých se ve skutečnosti nedopustil. Zcela nedostatečně Krajský soud podle jeho názoru pouze poukázal na rozpory v jeho výpovědi a tím nahradil svoji povinnost jeho vinu prokázat, tedy opřít o jednoznačně zjištěná a bezpečně prokázaná fakta. Namítl, že rozpory v jeho výpovědích jsou důsledkem toho, že vůči jeho osobě v průběhu celého řízení bylo soustavně porušováno ustanovení § 2 odst. 14 tr. ř., nebylo mu umožněno používání jeho mateřského

darginského jazyka a prvotní výslechy byly vedeny prostřednictvím ruského tlumočnicka, ačkoliv o ruštině nikdy neprohlásil, že jí ovládá, ba naopak ji důsledně odmítal a český jazyk používal pouze proto, že nebyl splněn jeho nárok na opatření tlumočnicka z jazyka darginského. Bylo-li argumentováno, že takového tlumočnicka nelze opatřit, konstatuje, že na tuto okolnost ustanovení § 2 odst. 14 tr. ř. nepamatuje. Uvedl, že respektuje argument Krajského soudu, že časové údaje v jeho výpovědi, jakož i časové údaje uváděné svědkem R., jsou nemožné, přesto tvrdí, že mimo uvedení časů jsou všechny další údaje správné. Namítl, že zdůvodnění rozsudku vyvolává dojem, že z vazební věznice uměl ovlivnit výpověď poškozeného M. S. a svědka L. S., zorganizovat výpovědi V. M. i J. R.. Namítl rovněž, že pokud by teoreticky tu možnost měl, rozhodně by uměl naučit svědky uvádět taková data, která by nebyla v rozporu s datem 4. 5. 2005, kdy svědek S. vydal peníze policii, když toto datum mu muselo být známo již z písemností, které mu byly doručovány do věznice. Pokud soud poukazuje na to, že měl možnost ve věznici jedenkrát hovořit se svědkem R., namítl, že se nalézal v režimu koluzní vazby, jeho rozhovory byly kontrolovány a ani jedinkrát nevznikly o průběhu návštěv pochybnosti. Možnost, že by mohl ovlivnit výpověď svědka M. S., který by se falešnou výpovědí v jeho prospěch zbavil nároku na zaplacení škody, mu připadá absurdní. Provedení důkazu výsledkem svědků M. a R. sám ani prostřednictvím obhájce nenavrhoval, byly provedeny z vůle policejního komisaře a soudu. Podle jeho názoru Krajský soud porušil zásadu bezprostřednosti, neboť závěr o tom, že falešnost bankovek mu byla známa před tím, než věc začala šetřit policie, dovodil na základě důkazů, které byly provedeny v přípravném řízení, které navíc byly v hlavním líčení změněny, přitom svědek S. doplnil svoji výpověď z přípravného řízení takovým způsobem, že prokázal jeho obhajobu. Namítl, že s touto zásadní okolností se Krajský soud vůbec nevypořádal. Celkové počínání svědka L. S. v trestním řízení nedovede vysvětlit, eventuálně pouze tak, že je důsledkem jeho závislosti na drogách. Zaráží ho však, že soud hodnotí tohoto svědka jako nevěrohodného a současně na jeho výpovědi staví jeho vinu. Subsidiárně namítl, že při skutkových závěrech Krajského soudu by jeho jednání nemělo být posouzeno jako trestný čin padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 2 tr. zák., ale pouze podle § 140 odst. 1 tr. zák., neboť dolarové bankovky bez ohledu na jejich charakter dal manželům S. pouze do zástavy a sám Krajský soud opakovaně poukazuje na to, že na svědka M. S. apeloval, aby bankovky ze zástavy nesměnil. Odkázal v tomto směru na stanovisko Nejvyššího soudu 29/82, podle kterého znak „udá“ je naplněn prodejem padělaných cizozemských peněz, placením za poskytnuté služby anebo jejich darováním. Z uvedených důvodů navrhl, aby Vrchní soud v Praze jako soud odvolací zrušil napadený rozsudek a zprostil ho obžaloby.

Vrchní soud v Praze přezkoumal z podnětu podaného odvolání podle § 254 odst. 1, 3 tr. ř. zákonost a odůvodněnost napadeného výroku o vině rozsudku, proti němuž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad, v návaznosti na vytýkané vady výroku o vině přezkoumal i výrok o trestu, jakož i výrok o náhradě škody, který má ve výroku o vině svůj původ, a na tomto podkladě dospěl k následujícím závěrům:

Odvolací soud především shledal, že v řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, nejsou žádné takové vady, které by mohly mít vliv na správnost rozhodnutí, byla dodržena všechna ustanovení trestního řádu, která mají zabezpečit právo na obhajobu i náležité objasnění věci. Krajský soud provedl v hlavním líčení všechny potřebné a dostupné důkazy, provedl je tedy v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nevznikají důvodné pochybnosti.

Podle zjištění Krajského soudu se obžalovaný O. M. trestné činnosti dopustil tím, že v přesně nezjištěný den v měsíci dubnu 2005 předložil postupně v C. v J. - E. s vědomím, že se jedná o padělky, celkem 101 ks padělaných bankovek nominální hodnoty 100 USD jako zástavu za poskytnutí finančních prostředků české měny pro jeho další hru, které mu z vlastních zdrojů ve výši 202 000 Kč, po telefonické dohodě s manželem M. S., vydala obsluhující M. S., následně po uplynutí přibližně čtrnáctidenní lhůty od zástavy pod slibem vrácení půjčených finančních prostředků české měny, vydal poškozený M. S. obžalovanému celkem 58 ks bankovek z celkového počtu 101 ks bankovek

nominální hodnoty 100 USD daných mu obžalovaným do zástavy, avšak obžalovaný žádné finanční prostředky české měny poškozenému nevrátil, a tento proto pojal podezření, že se jedná o padělky, věc oznámil policii a jí vydal i zbytek bankovek v počtu 43 ks, u nichž Česká národní banka v P. zjistila, že se jedná o padělky se stupněm nebezpečnosti 2 - nebezpečné; uvedeným jednáním tak obžalovaný způsobil M. S. škodu ve výši 202 000 Kč.

Tato skutková zjištění Krajského soudu shledal odvolací soud správnými, neboť jsou v souladu se skutečnostmi vyplývajícími z provedených důkazů, které Krajský soud přesvědčivě a logickým způsobem hodnotil. To se týká nejen skutečností, které charakterizují objektivní průběh činu obžalovaného, ale i skutečností, které charakterizují zavinění obžalovaného, tedy těch, které byly podkladem pro závěr Krajského soudu, že obžalovaný předal stodolarové bankovky do zástavy svědkyni M. S. s vědomím, že jsou padělané. Úvahy a závěry Krajského soudu v tomto směru považuje odvolací soud za přesvědčivé a logické, neshledal důvodu na nich cokoliv změnit. Dostatečným a přesvědčivým způsobem se Krajský soud vypořádal i s obhajobou obžalovaného, kterou tento v průběhu řízení a zejména pak v hlavním líčení uplatnil, zejména s rozpory mezi jednotlivými výpověďmi obžalovaného v přípravném řízení a v hlavním líčení. S úvahami a závěry Krajského soudu se odvolací soud zcela ztotožnil. Proto v podrobnostech odvolací soud odkazuje na odůvodnění napadeného rozsudku. Námitky odvolání obžalovaného, které v souladu s uplatněnou obhajobou obžalovaného zpochybňují správnost závěru Krajského soudu o vědomí obžalovaného o tom, že do zástavy dává padělané bankovky, neshledal odvolací soud důvodné.

Především musel odvolací soud odmítnout námitku obžalovaného, jejíž podstatou je tvrzení, že rozpory v jeho výpovědích jsou důsledkem toho, že vůči jeho osobě v průběhu celého řízení bylo porušováno ustanovení § 2 odst. 14 tr. ř., neboť mu nebylo umožněno používání jeho mateřského, tj. darginského jazyka, prvotní výslechy byly vedeny prostřednictvím ruského tlumočnicka, ačkoliv o ruštině nikdy neprohlásil, že jí ovládá, naopak ji důsledně odmítal. K tomu je třeba uvést, že trestní řád sice zakotvuje v § 2 odst. 14 tr. ř. právo obžalovaného na to, aby užíval před orgány činnými v trestním řízení mateřského jazyka, toto právo je však modifikováno ustanovením § 28 odst. 1 tr. ř., podle něhož uvede-li obžalovaný jazyk či dialekt, který není úředním jazykem státu, jehož je občanem, a pro takový jazyk či dialekt není zapsána žádná osoba v seznamu tlumočnicků, ustanoví orgán činný v trestním řízení tlumočnicka pro jazyk jeho národnosti nebo úřední jazyk státu, jehož je občanem. V daném případě není tlumočnick do jazyka darginského v seznamu tlumočnicků celé České republiky zapsán, proto byl zcela důvodně v přípravném řízení k výslechu obžalovaného přibrán tlumočnick pro jazyk ruský, který je úředním jazykem Ruské federace, jejímž občanem obžalovaný je. Již z tohoto důvodu není důvod pochybovat o tom, že by tento jazyk v míře dostatečné pro jednání s úřady neovládal. Při prvním výslechu dne 20. 7. 2005 ostatně obžalovaný ani proti tlumočení do jazyka ruského neměl námitky, naopak zdůrazňoval, že bude vypovídat pouze za přítomnosti tlumočnicka. Teprve dne 26. 9. 2005 před dalším výslechem obžalovaný prohlásil, že nebude vypovídat, neboť požaduje tlumočnicka nikoliv pro jazyk ruský, ale pro jeho mateřštinu, kterou je jazyk darginský. Před dalším výslechem dne 3. 10. 2005 po poučení, že mu bude nadále tlumočeno do jazyka ruského, protože nebyl zajištěn požadovaný tlumočnick pro jazyk darginský, obžalovaný prohlásil, že nechce tlumočit přes jazyk ruský, jako důvod však neuvedl to, že by tento jazyk neovládal, ale proto, jak výslovně uvedl, že se jeho národ považuje za utiskovaný národem ruským a proto bude vypovídat v jazyce českém, kterému rozumí. Je tedy zřejmé, že ze strany orgánů přípravného řízení bylo postupováno v souladu se zákonem. K námitkám odvolání v tomto směru je třeba doplnit i to, že odvolací soud shledal, že rozpory ve výpovědích obžalovaného, kterými se Krajský soud velmi pečlivě zabýval v odůvodnění napadeného rozsudku, jsou takové povahy, že je možno zcela bezpečně vyloučit, že by mohly být způsobeny nedostatečnou znalostí ruského jazyka. Nelze proto souhlasit s tím, že vina obžalovaného byla Krajským soudem postavena nedostatečně na reprodukci jakýchsi verbálních vyjádření obžalovaného.

Důvodné nejsou podle názoru odvolacího soudu ani námitky obžalovaného ve vztahu k úvahám a závěrům Krajského soudu ohledně výpovědí svědků J. R., L. S. a V. M., resp. ve vztahu k hodnocení věrohodnosti těchto výpovědí. Krajský soud tyto výpovědi velmi pečlivě hodnotil, zabýval se rozpory mezi výpověďmi těchto svědků a zcela důvodně výpovědi svědků J. R. a V. M. jak z přípravného řízení, tak z hlavního líčení, a oproti přípravnému řízení změněnou výpověď svědka L. S. v hlavním líčení, hodnotil jako nepravdivé a účelové ve snaze obžalovanému pomoci. V tomto směru Krajský soud zcela přesvědčivě poukázal na nápadnou podobnost až později v přípravném řízení uplatněné obhajoby obžalovaného s výpověďmi těchto svědků, které učinili v období až po výpovědi obžalovaného v přípravném řízení ze dne 3. 10. 2005. To se týká zejména výpovědi svědka J. R. a jeho časového údaje o tom, kdy se měl obžalovaný dozvědět, resp. kdy měl získat podezření, že bankovky jsou padělané (tj. 31. 5. 2005). S argumentací Krajského soudu v tomto směru se odvolací soud ztotožnil a dospěl k závěru, že Krajský soud nepochybil, pokud uzavřel, že výpověď zmíněného svědka je v tomto směru nepravdivá, vymyšlena dodatečně s cílem obžalovaného vyvinut. Uvedená shoda ve výpovědích zmíněného svědka a změněné výpovědi obžalovaného na jedné straně (když původně obžalovaný uvedl, že se o tom, že bankovky jsou padělané, dověděl až na policii), ovšem na druhé straně rozpory v jejich výpovědích, jak na ně poukazuje Krajský soud, skutečnost, že zmíněný shodný časový údaj nemůže obstát v konfrontaci s výpovědi poškozeného M. S. o tom, kdy se od obžalovaného dozvěděl, že jde o padělané bankovky, a kdy poškozený padělané bankovky vydal orgánům činným v trestním řízení (4. 5. 2005), a dále skutečnost, že v hlavním líčení z výpovědi svědka J. R. bylo zjištěno, že obžalovaného před svým výslechem v přípravném řízení spolu s družkou obžalovaného ve vazbě navštívil a s ním hovořil, svědčí pro to, že obžalovaný výpověď tohoto svědka ve svůj prospěch ovlivnil a tento tedy vypovídal nepravdivě. Námitky obžalovaného v tomto směru je třeba odmítnout, zejména pokud jejich podstatou je tvrzení, že se tak stát nemohlo, neboť byl v režimu koluzní vazby, kdy hovory byly kontrolovány. Jak totiž vyplývá z obsahu spisu, usnesením Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 9. 2005 byly vazební důvody u obžalovaného zúženy a od této doby byl obžalovaný ve vazbě pouze z důvodu uvedeného v § 67 písm. a) tr. ř. V tom, aby se obžalovaný se svědkem J. R. na jeho výpovědi domluvil, mu tedy nic nebránilo. Obdobné platí i ve vztahu k ostatním svědkům a jejich výpovědím, které svědci změnili ve prospěch obžalovaného v hlavním líčení, zejména i ve vztahu k výpovědi svědka M. S. Ten sice setrval na své výpovědi z přípravného řízení, nicméně na rozdíl od výpovědi v přípravném řízení uvedl, že „když mu obžalovaný říkal, aby do směnárny nechodil, protože zastavené bankovky jsou padělané, tak mu říkal, že je měl dostat za prodej auta, přitom toto mu měl říkat ještě předtím, než šel s bankovkami na policii“. Je třeba připustit, že Krajský soud se s touto změnou výpovědi svědka M. S. v hlavním líčení v odůvodnění rozsudku nevyvořoval, nic to však nemění na správnosti jeho úvah a závěrů o vědomí obžalovaného, že do zástavy dává padělky. Rozhodně nelze dospět k závěru, že svědek v hlavním líčení potvrdil obhajobu obžalovaného, že v době, kdy bankovky dával do zástavy, nevěděl, že jsou padělané, jak namítá obhajoba. Svědek M. S. totiž nedovedl vysvětlit, proč zmiňovanou okolnost neuvedl již v přípravném řízení, resp. podal zcela nepřesvědčivé vysvětlení, „že neví proč to neuvedl, že obžalovaného nebral vážně, tak proto to neuvedl“. Navíc je zmíněný údaj svědka v rozporu s již zmiňovanými časovými údaji svědka J. R. a obžalovaného, proto tvrzení svědka nelze věřit, neboť je zřejmé, že svědek byl ve své výpovědi v hlavním líčení ovlivněn tak, aby vypovídal ve prospěch obžalovaného. Odmítnout je třeba v této souvislosti i námitku obžalovaného o absurdnosti závěru, že mohl ovlivnit výpověď tohoto svědka, který by se falešnou výpovědí v jeho prospěch zbavil nároku na zaplacení částky přes 200 tisíc Kč. Zcela logicky lze totiž také dovodit, že naopak svědek mohl být při změně své výpovědi veden slibem úhrady způsobené škody. Námitky odvolání obžalovaného směřující proti správnosti skutkových zjištění Krajského soudu proto neshledal odvolací soud důvodnými, naopak skutková zjištění Krajského soudu shledal odvolací soud jako správná a úplná, resp. zcela opodstatněným shledal odvolací soud závěr Krajského soudu, že z provedených důkazů vyplývá, že obžalovanému bylo známo, že stodolarové bankovky jsou padělané, ještě před 4. 5. 2005 a že tuto skutečnost tedy věděl již v době, kdy bankovky předával do zástavy. Je tedy zřejmé, že obžalovaný jednal v tzv. přímém úmyslu (§ 4 písm. a) tr. zák.).

Správně zjištěnému skutkovému stavu věci odpovídá v napadeném rozsudku i právní kvalifikace jednání obžalovaného jako trestného činu padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 2 alinea 2 tr. zák., neboť jeho podstatou bylo, že obžalovaný padělané peníze udal jako pravé. Důvodnou neshledal odvolací soud v tomto směru námitku obžalovaného, že vzhledem k tomu, že předmětné bankovky dal pouze do zástavy a na svědka M. S. apeloval, aby je nesměnil, mělo by být jeho jednání posouzeno pouze jako trestný čin padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 1 tr. zák. V tomto směru je třeba uvést, že znak „udá jako pravé“ předpokládá uvedení padělaných bankovek do oběhu, kterým je jakékoli předání padělaných bankovek jiné osobě (a to i prostřednictvím technického zařízení) jako pravých. Proto je třeba za uvedení do oběhu považovat i předání bankovek do zástavy za poskytnutí peněžité půjčky. Podstatné totiž je, že obžalovaným byly bankovky použity jako pravé platidlo, jako zástava představující určitou hodnotu, za niž obžalovaný získal určitou hodnotu v bankovkách pravých, šlo tedy o odevzdání padělaných bankovek jiné osobě jako pravých, tedy jejich uvedení do oběhu. Protože byla svědkem M. S. zástava v podobě předmětných padělaných bankovek, které svědek považoval za pravé, akceptována, je nepochybné, že znak „udá jako pravé“ byl jednáním obžalovaného naplněn a šlo o dokonání trestného činu. Odmítnout je třeba i argumentaci obhajoby, že věc, která je předávána do zástavy, zůstává vlastnictvím toho, kdo je do zástavy dává, protože znak „udá“ nelze ztotožňovat s případnou změnou vlastnického práva a navíc ani nelze hovořit o vlastnickém právu k věci, jejíž držení je nepřípustné, jako je tomu v případě padělaných bankovek.

Správně Krajský soud jednání obžalovaného zároveň posoudil jako trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák., neboť jeho podstatou rovněž bylo, že ke škodě cizího majetku sebe obohatil tím, že uvedl někoho v omyl a způsobil tak na cizím majetku škodu ve výši 202 000 Kč, tedy ve smyslu § 89 odst. 11 tr. zák. škodu nikoli malou.